

คุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพา
ตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)*
Characteristics of Graduates Burapha University
By Framework of The Second 15 - Year Long Range Plan
on Higher Education of Thailand (2008 - 2022)

สิริธัญญา พงศกมลญาณ**

ดร.ธร สุนทรายุทธ***

ดร.สพลณภัทร์ ศรีแสนยงค์****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคูณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพาตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน(Median) ค่าฐานนิยม (Mode) ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานและฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ผลจากการวิจัยปรากฏว่า คุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพาตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551- 2556) ที่ควรมีในมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นคุณลักษณะ ที่โดดเด่น เหมาะแก่การเร่งสร้างให้เกิดเป็นคุณลักษณะของบัณฑิต ประกอบด้วย 5 คุณลักษณะตามลำดับความเห็นสอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ 1) มีคุณธรรมและจริยธรรมในตน ในวิชาชีพ และในสังคม โดยสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพและต่อสังคม ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ รู้จักเสียสละเอื้อเฟื้อ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ 2) มีความรู้ความสามารถอย่างลึกซึ้งตามสาขาวิชาชีพ เข้าใจหลักการและทฤษฎีพื้นฐานในการทำงาน โดยนำความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และนำไปประยุกต์พัฒนาในวิชาชีพ 3) มีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร บัณฑิตควรมีทักษะภาษาอยู่ในระดับดี ซึ่งจะต้องมีทักษะทางภาษา 4 ด้าน คือด้าน ฟัง พูด อ่าน เขียน สื่อสารได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำความรู้ทางด้านภาษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงานได้ 4) มีสมรรถภาพ และสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ มีจิตใจที่ร่าเริงแจ่มใส มองโลกในแง่ดี เห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น และมีวิธีการจัดการกับความเครียดได้อย่างเหมาะสม 5) เป็นพลเมืองที่ดีสามารถบริหารความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้ มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น แก้ปัญหาความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้ สามารถนำความขัดแย้งมาเป็นโอกาสในการทำงานและการดำเนินชีวิต

*วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***รองศาสตราจารย์ ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

****ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำสำคัญ: คุณลักษณะของบัณฑิต/ กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)

Abstract

The purpose of this research was to study the characteristics of undergraduate students at Burapha University according to the long range plan (15 years plan) of the Higher Education Commission of Thailand. The sample for a qualitative data collection was 24 experts. The tools for data collection were interview and questionnaires. The statistical analysis was done using mean, median, mode and inter quartile range.

The results of the study were that; the over all finding indicated that the characteristics of undergraduate students of Burapha University were found to be highly satisfied, they should be promoted and enforced. The characteristics composed of main characteristics they were, 1. Virtue and morality of; self, profession and society, be able to work creatively with others, responsible to profession and society, persist in professional code of conduct sacrefy, accept individual differences, 2. Possessing deep knowledge in a profession, good understanding of theory and foundation, applying knowledge for problem solving and for professional development 3. Be able to use language for communication, students should have high communicative skill for all 4 skills, listening, speaking, reading and writing. Communicate effectively, can utilize communication skill for effective work 4. Good mental and physical health, cheerful with positive mind, valuing of self and others, can manage stress properly 5. Be a good citizen, can manage conflict, having public mind, accepting others' opinion, be able to solve problem, can turn threat in to opportunity for work and living.

Keywords: The characteristics of graduates/ framework of the second 15 year long range plan on higher education in Thailand (2008-2022)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันทิศทางการพัฒนาประเทศ ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้ตระหนักถึงสถานการณ์และความเสี่ยงซึ่งเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกและภายในประเทศ เพื่อสร้างความพร้อมทางด้านกายภาพทั้งโครงสร้างพื้นฐาน และการยกระดับคุณภาพคน การเสริมสร้างองค์ความรู้ กลยุทธ์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทย สอดแทรกการ

พัฒนาคนด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างวัฒนธรรม การเกิดอุปนิสัยกับการพัฒนาทักษะ ให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต พร้อมทั้งปลูกฝังให้มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย และการพัฒนาคนด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการ เพื่อที่จะสามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับแนวโน้มการจ้างงานและเตรียมความพร้อมสู่การทำงาน โดยสร้างจิตสำนึกให้คนไทย มีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559, 2554) แผนพัฒนาการศึกษา

ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ซึ่งมีวิสัยทัศน์ ปี 2559 ที่ระบุว่า อุดมศึกษาเป็นแหล่งองค์ความรู้ในการพัฒนากำลังคนระดับสูงให้มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน สร้างสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)บนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (แผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559, 2556, หน้า 43)

นำไปสู่การออกแบบบูรณาการและองค์รวมของการพัฒนาอุดมศึกษาเพื่อกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์ (Strategic direction) เป็นไปตามกรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) สารหลัก ๆ ประกอบ ปัจจัยแวดล้อมรุมเร้า ส่งผลกระทบต่อมนุษย์และโลก ระดับประเทศจนถึงระดับอุดมศึกษา และปัจจัยภายในระบบอุดมศึกษา ซึ่งความเปลี่ยนแปลงด้านประชากร พลังงาน และสิ่งแวดล้อม การมีงานทำและตลาดแรงงานในอนาคต รวมถึงการจัดการความขัดแย้งและความรุนแรง การกระจายอำนาจการปกครองเยาวชนไทย นักศึกษาไทย บัณฑิต ในอนาคต (บทความบริบทกรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565, หน้า 2)

โดยเป้าหมายของกรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว ฉบับที่ 2 กล่าวถึงการ “ยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพสู่ตลาดอาชีพ และพัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และวัฒนธรรม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ โดยใช้กลไกของธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน และเครือข่ายอุดมศึกษา บนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ เพื่อเตรียมความพร้อมให้บัณฑิตประสิทธิภาพทั้งทางด้านภาษาและวัฒนธรรม (กรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565, 2551)

การยกระดับคุณภาพบัณฑิตให้มีคุณภาพตามกรอบกรอบแผนอุดมศึกษา ก็สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความรับผิดชอบด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสาร (การประชุมหารือคณะกรรมการการอุดมศึกษาและคณะกรรมการด้านมาตรฐานระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ, 2552) โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีกระบวนการใหม่ๆ ในการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีจิตอาสา มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของโลก คงไว้ซึ่งเอกลักษณ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้บัณฑิต มีดุลยภาพระหว่างเก่งงานและเป็นคนดี โดยเน้นความรับผิดชอบต่อมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพงานที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ดี(แผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559, 2556)

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อิทธิพลของการสื่อสาร รวมทั้งระบบศึกษาและอุตสาหกรรมสมัยใหม่ การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคม วัฒนธรรม ความคิด คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมีส่วนสำคัญที่บ่งบอกถึงความดั่งามแต่บัณฑิต และนักศึกษาในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงทั้งในมิติการใช้ชีวิต การเรียนรู้ ครอบครั้ว ตลอดจนภาวะเสี่ยงต่างๆ ซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มของสังคมภายหลังยุคอุตสาหกรรมและความทันสมัย (Post-industrial/ Post-modern) ซึ่งระบบอุดมศึกษาไทยก็มีการขยายตัวอย่างมากมาย ในช่วงระยะไม่ถึง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา มีการขยายจำนวนการรับนักศึกษาในแต่ละปีเพิ่มขึ้นซึ่งเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการขยายตัวทางกายภาพ คือ ขยายจำนวนสถาบันอุดมศึกษา การขยายวิทยาเขต การจัดตั้งคณะวิชา/ สถาบันใหม่ การขยายหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการขยายฐานการรับนักศึกษาออกไป

ต่างประเทศรวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน (ไพฑูรย์ สินลาร์ตัน และคณะ, 2551)

ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อให้นักไทยพัฒนาทันต่อโลก และกระแสโลกาภิวัตน์ โดยการส่งเสริมให้บัณฑิตเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เรียนรู้วิทยาการคอมพิวเตอร์ และการเรียนรู้จากเทคโนโลยีข่าวสารต่างๆ ส่งเสริมบัณฑิตให้ใฝ่รู้ และเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา โดยเน้นการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) เน้นการจัดการความรู้ (Knowledge Creation) เน้นให้บัณฑิตสามารถใช้ชีวิตตามค่านิยมทางตะวันตกที่มีลักษณะเสรี ส่งเสริมบัณฑิตให้เป็นปัจเจกบุคคล สนับสนุนส่งเสริมให้บัณฑิตทันโลก ทันทุนนิยม ทันนานาชาติ (เกื้อ วงศ์บุญสิน และสุวณี สุรเสียงสังข์, 2547) ซึ่งการจัดการศึกษานี้จึงเป็นกลไก เชื่อมโยงกับความต้องการของตลาดอาชีพ และเมื่อประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2015 อนาคตการประกอบอาชีพจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ แนวโน้มทางการแข่งขันระหว่างประเทศ ทางด้านการค้า การตลาด การลงทุนก็จะสูงขึ้นซึ่งจะส่งผลให้ การประกอบอาชีพก็จะมีผลต่ออนาคตของประชากรในประเทศ โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นบัณฑิตซึ่งจะต้องประกอบอาชีพ ที่มีการแข่งขันกันสูงในอนาคต อันเนื่องมาจากประชากรในกลุ่มประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนสามารถเข้ามาทำงานได้อย่างเสรี สอดคล้องกับ (เกสร ชินเมธีพิทักษ์) ซึ่งกล่าวว่า บทบาทของมหาวิทยาลัยจะต้องการพัฒนาขีดความสามารถของบัณฑิตเพื่อการแข่งขันในอนาคต และการสร้างเครือข่ายอุดมศึกษา โดยเน้นเป้าหมายสำคัญให้อุดมศึกษาไทยผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพใน รวมทั้งอุดมศึกษาไทยต้องมีศักยภาพในการสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นไทย ให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน (ไพฑูรย์ สินลาร์ตัน และคณะ, 2551, หน้า 54)

การเตรียมความพร้อมเพื่อวางนโยบายพัฒนานิสิตเพื่อเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญของประเทศและเป็นที่ต้องการของตลาดอาชีพเป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อนำไปสู่การพัฒนากำลังคนเพื่อตอบสนองพลวัตตลาดอาชีพในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งคุณลักษณะของบัณฑิตก็เป็นองค์ประกอบสำคัญในการทำงาน สอดคล้องกับการพัฒนาสภาพสังคมผู้ผลิต (Producer society) มากกว่าสังคมผู้บริโภค (Consumer society) โดยมุ่งเน้นการยกระดับ คุณภาพของบัณฑิต ทุกระดับคุณวุฒิ และสาขาวิชา ที่จะต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ซึ่งมหาวิทยาลัยในหลาย ๆ แห่งก็มีการวางนโยบายเพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพออกสู่ตลาดอาชีพ มหาวิทยาลัยบูรพาที่มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้มีคุณภาพ และเปิดหลักสูตรสาขาใหม่ที่ขาดแคลนพร้อมทั้งขยายโอกาสทางการศึกษาระดับ อุดมศึกษาไปยังภูมิภาค มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนานาชาติ ทั้งในการระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา (แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพาเพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ (พ.ศ. 2553-2562) (กองแผนงานสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553, หน้า 18)

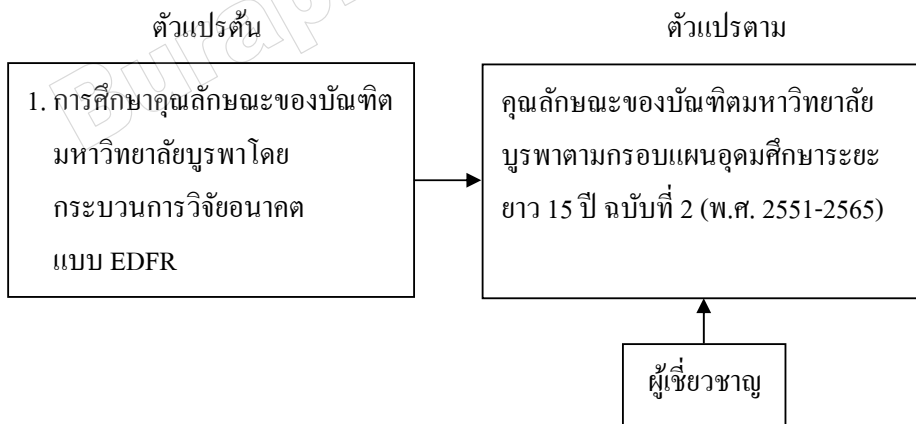
ข้อมูลจากการประเมินศักยภาพทางยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยบูรพา แสดงถึงจุดแข็ง และจุดอ่อน ซึ่งจุดแข็งคือมหาวิทยาลัยมีการสอดแทรกด้านคุณธรรม จริยธรรมและมุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น มีการจัดทำหลักสูตรร่วมกับผู้ใช้บัณฑิต เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต แต่จุดอ่อนที่เป็นจุดสำคัญและเป็นปัญหาก็คือ การผลิตบัณฑิต ที่ยังมีความไม่ชัดเจน และไม่ใช่ออกลักษณะในสมรรถภาพของบัณฑิตทำให้การรับรู้ของสังคมภายนอกยังไม่ชัดเจน และทิศทางการพัฒนาบัณฑิตก็ยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันมากนัก (แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพาเพื่อการพัฒนาวิทยาลัยสู่ความ

เป็นเลิศ (พ.ศ. 2553-2562) กองแผนงาน สำนักงาน อธิการบดี มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553, หน้า 33-35) ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจข้อมูลภาวะการดำเนินงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ทำการสำรวจจาก บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในภาคต้น ภาคปลาย ปีการศึกษา 2553 และภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2554 และเมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2552 อัตราส่วนการดำเนินงานทำลดลงร้อยละ 1.57 (กองแผนงาน มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555)

จากการข้อมูลการประเมินศักยภาพทาง ยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยบูรพาและผลการสำรวจ ข้อมูลภาวะการดำเนินงานของบัณฑิต ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาคูณลักษณะบัณฑิตของมหาวิทยาลัยบูรพา กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ซึ่งเป็นจะข้อมูลในการวางนโยบายในผลิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาถึงคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพาตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ทำการวิจัยอนาคตแบบ EDFR เป็นเครื่องมือที่ผสมผสาน ระหว่างเทคนิค EFR เทคนิค Delphi

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย

บัณฑิตให้มีคุณภาพ มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ เป็น ที่ต้องการของตลาดอาชีพที่หลากหลายในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาถึงคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัย บูรพาตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)

สมมติฐานการวิจัย

คุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพาตาม กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็น อย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพาตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยยึดกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสาระสำคัญของแผนอุดมศึกษาระยะยาว (2533-2547) กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2556) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ 11 (พ.ศ. 2555-2559) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยบูรพาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง อนาคตอุดมศึกษาไทย การวิจัยอนาคต (Futures Research) เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. การกำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Panel)

ผู้เชี่ยวชาญสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม และกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังต่อไปนี้

2.1 ผู้ที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยบูรพา

มีความเชี่ยวชาญทางด้านวิชาการและทางด้านคุณลักษณะของบัณฑิตหรือเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและพัฒนาบัณฑิต จำนวน 14 คน

2.2 ผู้ที่มีวุฒิผู้ที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยบูรพา

มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการทำงาน มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการวางแผนหลักสูตรในการพัฒนาบัณฑิต 10 คน

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมในงานวิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง และผู้วิจัยกำหนดผู้เชี่ยวชาญทั้งสิ้น 24 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น คือ การศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพากระบวนการ วิจัยอนาคตแบบ EDFR

3.2 ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพาตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพาตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) โดยมีการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประกอบด้วย

1. ศึกษาและวิเคราะห์พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพาตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565)

2. ติดต่อประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ศึกษาปัญหาแล้วนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพาตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)

ขั้นตอนที่ 2 ประกอบด้วย

1. ใช้เทคนิค Delphi ในการเก็บข้อมูล เริ่มจากการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลและนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และข้อมูลที่ได้มาหน่วยงานมาวิเคราะห์เพื่อสร้างแบบสอบถามในรอบที่ 1

2. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ ในรอบที่ 1 เพื่อตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามมา

วิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลทางสถิติและทำการส่งแบบสอบถามกลับไปในรอบที่ 2 ให้ผู้เชี่ยวชาญ

3. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและยืนยันคำตอบจากแบบสอบถามในรอบที่ 2 โดยรอบนี้ผู้เชี่ยวชาญจะได้รับข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ (Statistical Feedbacks) เป็นค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่ม ผนวกด้วยคำตอบเดิม และนำข้อมูลทางสถิติมาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ เพื่อหาข้อสรุป

ขั้นตอนที่ 3 ประกอบด้วย

1. นำคำตอบจากรอบที่ 2 มาทำการวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Q3-Q1) ความสอดคล้อง พิจารณาจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ตั้งแต่ 1.25 ลงมา ข้อคำถามใดไม่สอดคล้อง ผู้วิจัยจะตัดออก ไม่นำมาร่วมสรุปผลการวิจัย

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสรุปทั้งหมดมาใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในรอบสุดท้าย เป็นการใช้นิเทศนิเทศ EFR โดยการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์แบบ Optimistic realistic scenario และตามด้วย Pessimistic realistic scenario แล้วก็ตามด้วย Most probable scenrio

3. ถอดเครื่องบันทึกเสียง แล้วทำการวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาฉันทามติ ของคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพาตามกรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคการวิจัยอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ทำให้สามารถสรุปผลการวิจัยปรากฏว่า

คุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพาตามกรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ที่น่าจะมีในมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นคุณลักษณะที่โดดเด่น เหมาะแก่การเร่งสร้างให้เกิดเป็น

คุณลักษณะของบัณฑิต ประกอบด้วย 5 คุณลักษณะตามลำดับความเห็นสอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. มีคุณธรรมและจริยธรรมในตน ในวิชาชีพ และในสังคม โดยสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ บัณฑิตควรมีคุณธรรมจริยธรรม และปฏิบัติตนให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพและต่อสังคม ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ รู้จักเสียสละเอื้อเฟื้อ และแบ่งปัน (มีน้ำใจ) พร้อมทั้งยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคล ทำงานอย่างสร้างสรรค์

2. มีความรู้ความสามารถอย่างลึกซึ้งตามสาขาวิชาชีพ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ บัณฑิตควรมีความรู้และเข้าใจหลักการและทฤษฎีพื้นฐาน ที่จำเป็นในการทำงาน โดยสามารถนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างมีประสิทธิภาพนำความรู้ไปประยุกต์และพัฒนาในวิชาชีพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาสร้างองค์ความรู้ในการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางวิชาชีพอย่างลึกซึ้ง

3. มีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ บัณฑิตควรมีทักษะภาษาอยู่ในระดับดี ซึ่งจะต้องมีทักษะทางภาษา 4 ด้าน คือด้านฟัง พูด อ่าน เขียน สื่อสารได้อย่างถูกต้อง เพราะภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและทำงาน และบัณฑิตต้องสามารถนำความรู้ทางด้านภาษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงานได้

4. มีสมรรถภาพและสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ บัณฑิตควรมีสภาพจิตใจที่ร่าเริงแจ่มใส มองโลกในแง่ดี มองเห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น และมีวิธีการจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

5. เป็นพลเมืองที่ดี และสามารถบริหารความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้ บัณฑิตควรมีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างกันโดยใช้ทักษะในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้อย่าง

ชาญฉลาด และสามารถนำความขัดแย้งมาเป็นโอกาสในการทำงานและการดำเนินชีวิต

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

คุณลักษณะที่โดดเด่น เหมาะแก่การเร่งสร้าง ให้เกิดเป็นคุณลักษณะของบัณฑิต ประกอบด้วย 5 คุณลักษณะตามลำดับความเห็นสอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. มีคุณธรรมและจริยธรรมในตน ในวิชาชีพ และในสังคม โดยสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ บัณฑิตควรมีคุณลักษณะในด้านคุณธรรมและจริยธรรมในตน ในวิชาชีพ และในสังคม สอดคล้องกับบทความบริหาร กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2551) ซึ่งบัณฑิตในอนาคตนอกจากจะมีความเชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์แล้วยังต้องมีคุณธรรมจริยธรรม และปฏิบัติตนให้เกิดประโยชน์ ต่อส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ และต่อสังคม ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ รู้จักเสียสละเอื้อเฟื้อ และแบ่งปัน (มีน้ำใจ) พร้อมทั้งยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคล ทำงานอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับคำกล่าวของ จอร์จ เอช.ลอริเมอร์ (อ้างอิงจาก Stephen R. Covey, 2544) ที่กล่าวว่า เบื้องหลังชีวิตอันเปี่ยมด้วยคุณธรรม ย่อมมีหลักการที่หล่อหลอมให้ชีวิตเป็นเช่นนั้น สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ พิวอาเจต์ มีหลักแนวคิดว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามขั้นตอนและขึ้นอยู่กับวัย จะยอมรับมาตรฐาน ทางจริยธรรมหรือกฎเกณฑ์จากผู้มีอำนาจเหนือตน สอดคล้องกับการศึกษาของกัญญารัตน์ หาญสารกิจ (2551) ที่ศึกษาวิจัยพบว่า คุณลักษณะของนิสิต ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านสังคมซึ่งมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้นิสิตทุกกลุ่มวิชาต้องเรียนวิชาพื้นฐานบังคับร่วมกัน ทำให้นิสิตเห็นถึงคุณค่าใน

รายวิชาต่างๆ ทำให้นิสิตมีจิตสำนึกที่ดีในการประพฤติและปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้อง

2. มีความรู้ความสามารถอย่างลึกซึ้งตามสาขาวิชาชีพ บัณฑิตควรมีคุณลักษณะในด้านความรู้ความสามารถอย่างลึกซึ้งตามสาขาวิชาชีพสอดคล้องกับบทความบริหาร กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551-2565 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2551) แนวโน้มของสังคมภายหลังยุคอุตสาหกรรมและความทันสมัยทั้งปวง มีสัญญาณการเปลี่ยนแปลงชีวิตงานของบัณฑิตในอนาคต ที่แตกต่างจากปัจจุบัน อาทิเช่น การทำงานโดยมีหลายอาชีพทั้งตลอดช่วงอายุ การทำงานไร้สังกัด (Freeland) ความเสี่ยงต่อรายได้ไม่แน่นอน เป็นต้น รวมถึงความไม่สอดคล้อง ระหว่างการศึกษา และทักษะอาชีพที่พึงประสงค์ในอนาคต นอกจากความเชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์แล้ว บัณฑิตควรมีความรู้และเข้าใจหลักการ และทฤษฎีพื้นฐาน ที่จำเป็นในการทำงาน โดยนำสามารถนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ นำความรู้ไปประยุกต์ และพัฒนาในวิชาชีพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาสร้างองค์ความรู้ในการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางวิชาชีพอย่างลึกซึ้ง สอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด์ (McClelland, 1965, pp. 321-333) อธิบายถึงการจูงใจของบุคคลที่กระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการความสำเร็จ โดยมีได้รางวัลตอบแทน แต่มีความต้องการความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ นำไปสู่การพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างลึกซึ้งเพราะต้องการประสบความสำเร็จ และยังสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้พุทธิปัญญานิยม (Constructivism) โดยมีหลักการที่สำคัญว่า ในการเรียนรู้ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำ (Active) และสร้างความรู้ขึ้นมา (สุรางค์ ใ้วตระกูล, 2552, หน้า 210) โดยเพียเจท์ (Piaget, 1971, p. 11) กล่าวว่าพัฒนาการของคนเป็นไปตามระดับวุฒิภาวะ (Maturation) เป็นกระบวนการที่แน่นอน และเป็นการสะสมการเรียนรู้ (Learning) สอดคล้อง

กับ สุนิสา อิมเอิบ (2545) ที่ศึกษาถึงคุณลักษณะของบัณฑิตในทัศนะของอาจารย์ สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี พบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตในทัศนะของอาจารย์ มองว่าความรู้ด้านความรู้ความสามารถ เป็นคุณลักษณะของบัณฑิต

3. มีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร บัณฑิตควรมีคุณลักษณะในด้านความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีทักษะทางภาษา 4 ด้าน ด้านฟัง พูด อ่าน เขียน โดยครอบคลุมถึงภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาในประเทศอาเซียน สอดคล้องกับบททศการบริหารกรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551-2565 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งบัณฑิตในอนาคตนอกจากจะมีความเชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์แล้ว ความสามารถที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนจะเกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร ฉะนั้น บัณฑิตต้องมีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง โดยใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารและทำงานในระดับดี สอดคล้องกับ ศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสอาน ประธานคณะกรรมการจัดการประชุมสหกิจศึกษานานาชาติ 2011 (โดย ASTV ผู้จัดการออนไลน์ 24 กรกฎาคม 2554 08:30 น.) กล่าวว่า เพื่อเตรียมพร้อมบัณฑิตไทยให้รับมือกับประชาคมอาเซียน นักศึกษาจะต้องเตรียมความพร้อมโดยพัฒนาทักษะด้านภาษา ต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร ขณะปฏิบัติงานในต่างประเทศ ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพก็นำไปสู่การประสบความสำเร็จในการทำงานและการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ McClelland (1965, pp. 321-333) ที่อธิบายถึงการจูงใจของบุคคลที่กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ ความต้องการมิตรสัมพันธ์หรือความรักความผูกพัน เพราะการสื่อสารเป็นหัวใจหลัก ในการสร้างมิตรสัมพันธ์หรือความรักความผูกพันให้เกิดขึ้นทั้งในการทำงานและการดำเนินชีวิตที่ประสบความสำเร็จ

4. มีสมรรถภาพและสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ บัณฑิตควรมีคุณลักษณะในด้านสมรรถภาพและ

สุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ บัณฑิตต้องมีสมรรถภาพทางร่างกายที่สมบูรณ์สอดคล้องกับ กรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551) ที่วางโครงสร้างของการเรียนรู้ โดยบัณฑิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งสันตนาการ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ให้บัณฑิตมีสุนทรียภาพของเพื่อนมนุษย์ มีจิตใจที่ร่าเริงแจ่มใส มองโลกในแง่ดี มองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น โดยวิธีการจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ แมคเคลแลนด (McClelland, 1965, pp. 321-333) ที่อธิบายถึงการจูงใจของบุคคลที่กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ เพราะต้องการความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ เพราะการประสบความสำเร็จได้จะต้องมีสมรรถภาพและสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ มีความพร้อมในการทำงานนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับสุนิสา อิมเอิบ (2545) ที่ศึกษาถึงคุณลักษณะของบัณฑิตในทัศนะของอาจารย์ สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี พบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตในทัศนะของอาจารย์ มองว่าด้านสุขภาพและบุคลิกภาพ เป็นคุณลักษณะของบัณฑิต

5. เป็นพลเมืองที่ดี และสามารถบริหารความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้ บัณฑิตจะต้องมีคุณลักษณะในด้านเป็นพลเมืองที่ดี และสามารถบริหารความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้ สอดคล้องกับทฤษฎีการขัดแย้งของ Coser ได้ชื่อว่าเป็น Conflict Function Model ซึ่งมีแนวคิดว่าการขัดแย้งไม่ได้มีแค่ผลเสียอย่างเดียว แต่มีผลในทางสร้างสรรค์ เป็นการเพิ่มพูนสร้างสรรค์บูรณาการและความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมด้วย ฉะนั้นบัณฑิตควรมีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างกันโดยใช้ทักษะในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้อย่างชาญฉลาด และสามารถนำความขัดแย้งมาเป็นโอกาสในการทำงานและการดำเนินชีวิตสอดคล้องกับกรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 (สำนักงาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551, หน้า 12) ที่ระบุว่า มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่สอนและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เยาวชนและผู้เรียนพร้อมๆ กับหน้าที่ รวบรวม สังเคราะห์ วิเคราะห์ สร้างและเผยแพร่ “ความรู้” ผ่านกระบวนการศึกษาวิจัยโลกในอดีต สิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ผลที่สังคมควรได้รับจากมหาวิทยาลัย คือ “บัณฑิต” ที่เป็นพลเมืองที่ได้รับการขัดเกลาทางสังคมและวัฒนธรรมมาเป็นอย่างดี

คุณลักษณะของบัณฑิต ทั้ง 5 คุณลักษณะตามลำดับความเห็นสอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญเป็นคุณลักษณะที่โดดเด่น โดยเฉพาะการพลเมืองที่ดี และสามารถบริหารความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้ เพราะในปัจจุบันความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งในระดับล่างจนถึงระดับประเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลให้คุณลักษณะด้านนี้มีความสำคัญในการเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ในการทำงานและการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับทฤษฎีการขัดแย้งของโคเซอร์ (Cosser) ที่กล่าวว่ากระบวนการ (ทางสังคม) หลายอย่าง เช่น ความรุนแรง ความเบียดเบียน ความเห็นคัดค้าน และการขัดแย้งซึ่งถือ

เป็นการทำลายระบบ แต่หากบัณฑิตมีคุณลักษณะด้านนี้ก็จะทำให้บัณฑิตเป็นทั้งคนดีและคนเก่ง ที่สามารถยืนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

1. มหาวิทยาลัยบูรพาควรวางนโยบายในการพัฒนาบัณฑิตและกำหนดคุณลักษณะ ของบัณฑิต มหาวิทยาลัยให้ส่งเสริม สนับสนุน ปลูกฝัง ให้บัณฑิตเกิดคุณลักษณะของบัณฑิต ตั้งแต่เริ่มเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย บัณฑิตจะเกิดคุณลักษณะที่เหมาะสมเป็นคุณลักษณะแบบถาวร

2. มหาวิทยาลัยบูรพา ควรจัดโครงการ กิจกรรม ในการพัฒนาบัณฑิตให้เกิดคุณลักษณะของบัณฑิต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา ตามความต้องการของประชาคมอาเซียน

2. ควรทำการศึกษารูปแบบในการพัฒนาบัณฑิต ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการเป็นประชาคมอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

กองแผนงาน. (2553). *แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพาเพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ (พ.ศ. 2553-2562)*. ชลบุรี: สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยบูรพา.

กองแผนงาน. (2555). *เอกสารผลการสำรวจภาวะการทำงานทำของบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2553*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

กัญญารัตน์ หาญสารกิจ. (2551). *คุณลักษณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เกื้อ วงศ์บุญสิน และสุวณี สุรเสียงสังข์. (2547). *ทักษะแรงงานไทยในอนาคตที่พึงประสงค์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). *กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (2551-2565)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ*. ในการประชุมหารือคณะกรรมการการอุดมศึกษาและคณะกรรมการด้านมาตรฐานการอุดมศึกษา ณ โรงแรมสยามซิตี้.
- โคเวียร์ สตีเฟน อาร์.ผู้แปลนพดล เวชสวัสดิ์. (2548). *7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง = The 7 habits of highly effective people* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ดีเอ็มจี.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ. (2551). *สู่การอุดมศึกษาหลังโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2551). *อุดมศึกษาโลกาภิวัตน์: รายงานการดูงานและประชุมวิชาการต่างประเทศ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2554). *ประธานคณะกรรมการจัดการประชุมสหกิจศึกษานานาชาติ 2011* (โดย ASTV ผู้จัดการออนไลน์ 24 กรกฎาคม 2554 08:30 น.)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา. (2551). *บทความ บริบทกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา. (2556). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (2555-2559)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนิษา อิมเอิบ. (2545). *คุณลักษณะของบัณฑิตในทัศนะของอาจารย์ สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2552). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Coser, L. A. (1965). *The function of conflict*. London: Free Press.
- McClland, D. C. (1965). *The achieving society*. Princeton, NJ: Van Nostrand.
- Piaget, J. (1971). *The theory of stages in cognitive development*. New York: McGraw Hill.